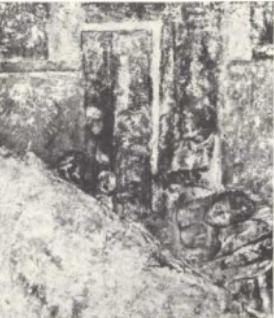

Η στήλη του Δημητρίου

Οι στήλες της Δημητριάδος

Η στήλη της Αρχιδίκης

Η στήλη της Ησιότης

Έλαχιστα είναι τά δείγματα της ζωγραφικής πού έχουμε για τὸν 3ο αι. π.Χ. Άνάμεσα σ' αυτά, τα πιο γνωστά άποτελούν οι νεκρικές στήλες πού άποκαλύφθηκαν στην Δημητριάδα της Θεσσαλίας και φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Βόλου.

Παρόλο πού τά χρώματα τους έχουν φθαρεί άπο τόν καιρό πού άποκαλύφθηκαν, όπως μαρτυρούν παλιά αντίγραφα, συνεχίζουν να άποτελούν πολύτιμο τεκμήριο γιά τη θεωρία της ιστορίας της τέχνης¹. Η τεχνική πού χρησιμοποιήσαν οι καλοί

καὶ μέτροι ζωγράφοι πού τίς φιλοτέχνησαν είναι ή έγκαυστική. Τά ίχνη όμως πού σώζονται ώς τις μέρες μας δέν είναι παρά το προσχέδιο, επανά στό όποιο ο ζωγράφος τοποθετούσε τό ζεστό χρωματιστό κερί.

Η στήλη τοῦ Δημητρίου δείχνει τά δύο πρόσωπα, τή νεκρή και τήν ύπηρτεριά της, σε στάση τριῶν τετάρτων σύμφωνα με τόν παραδοσιακό τρόπο άπεικόνισης. Παραπρομέ θόμως οτι τά άντικειμένα (έπιπλα) άπεικονίζονται με πλήρη γνώση τής προσποτικής, γεγονός πού άποτελει καινοτομία.

Η στήλη τῆς Αρχιδίκης μαρτυρά βαθεία γνώση τής φωτοσκιάσης: Ένα πλάγιο φώς φωτίζει τή σύνθεση ή όποια καινοτομεί στήν τοποθέτηση τών προσώπων. Η νεκρή εικονίζεται μέν σε στάση τριών τετάρτων άλλα έχει τήν πλήρη γυρισμένη στό κέντρο τής σύνθεσης.

Η στήλη τῆς Ησιότης είναι ή πιό «έπαναστατική» από όλη τή σειρά. Πρόκειται γιά μία πολυσύνθετη σκηνή δραματικού χαρακτήρα. Στό πρώτο πλάνο έμφανιζεται ή νεκρή ξαπλωμένη στό κρεβάτι. Στά πόδια τής μιά γυναικεία μορφή οκύβει πρός τό μέρος της. Στά βάθος τής σύνθεσης ένα άνοιγμα δηλητή τό ματί τού θεατή προς έναν δεύτερο χώρο πού έχει στο πίσω μέρος, μιά πόρτα. Στό δεύτερο πλάνο, στό αλλό δωμάτιο στέκονται δύο πρόσωπα. Όλο τό φώς πού έρχεται πάνω τό άριστερό μέρος τής σκηνής συγκεντρώνεται στό πρώτο πλάνο φωτίζοντας τό μαξιλάρι, μέρος τού προσώπου τής νεκρής, τό άκαλπυτο στήμας της και τό σεντόνι πού τή οκεπάζει. Τά υπόλοιπα πρόσωπα παραμένουν στή σκιά. Τό έργο αυτό περισσότερο από τά άλλα, καθρεφτίζει τό ένδιαφέρον τών ζωγράφων τής έποχης αυτής γιά τό φωτισμό και τή σύνθεση. Δυστυχώς ή έλλειψη χρωμάτων, πού όπως είπαμε έχουν καταστραφεί, μάς έμποδιζει να μαθαύμαστο τό ρόλο πού αυτά έπαιζαν μέσα στή σύνθεση.

Σημείωση

1. Η αποκάλυψη από τόν αρχαιολόγο Μ. Ανδρόνικο τών βασιλικών τάφων τής Βερίνας που χρονολογούνται στό τέλος τού 4ου αι. π.Χ. έβαφε τους ιστορικούς τής τέχνης να αναθηρώουν τής απόψεις τους για τήν αρχαία έλληνική ζωγραφική. Τό κυνηγή τού λαοταρίου στήν πρόσφορτη τού τάφου, ζωγραφική παλιότερη με αυτήν τών στηλών της Δημητριάδος, δείχνει μια απόλυτη κυριαρχία του. Ζωγραφου στή θεωρία τής προστάτικης καθώς και στήν τεχνική τής ζωγραφικής οπου η οκίσση τών μορφών άποδιδεται με έξαιρετικό τρόπο.